

PROMOVAREA TERORISMULUI CONTEMPORAN PRIN INTERMEDIUL MIJLOACELOR SOCIAL MEDIA

PROMOTING CONTEMPORARY TERRORISM THROUGH THE MEANS OF SOCIAL MEDIA

Lt.drd. Daniel PÎSLARIU*

În prezent, trăim într-o societate interconectată. Rețelele de socializare aflate în plină expansiune virtuală reprezintă rezultatul utilizării, tot mai accentuate, a tehnologiilor revoluționare, care au dus către o schimbare semnificativă a societății, a modului în care percepem evenimentele care au loc în această societate, precum și a felului în care interacționăm unii cu ceilalți. Pe lângă aceste schimbări, evoluția social media a condus și a oferit noi posibilități de manifestare, prin diverse modalități, a terorismului contemporan. Pentru grupările teroriste, rețelele de socializare reprezintă adevărate platforme virtuale de comunicare, având o gamă largă de utilitate privind propagarea anumitor mesaje care au drept scop propaganda sau recrutarea de noi adepți.

Today we live in an interconnected society. Social networks that are currently in full virtual expansion are representing the result of an increasingly usage of the revolutionary technologies that have led to a significant change of society, on how we perceive the events that are taking place in society and the way we interact with each other. In addition to these changes, the evolution of social media has led and offered new possibilities of expression through various ways for the contemporary terrorism. For terrorist groups, these social networks represents true virtual platform for communication, having a wide range of utility regarding dissemination of certain messages which aim to propaganda or to the recruitment for new followers.

Cuvinte-cheie: terorism; social media; rețele virtuale de socializare; promovarea terorismului în spațiul virtual.

Keywords: terrorism; social media; virtual social networks; promoting terrorism in cyberspace.

Datorită gradului de comoditate oferit, precum și al posibilităților multiple în a le accesa, rețelele de socializare, cunoscute sub denumirea de social media, au devenit platforme virtuale a căror caracteristică generală constă în fluxul accentuat al informației și în gradul ridicat de activitate al utilizatorilor acestora. Aceste rețele de socializare, cum ar fi Facebook sau You Tube, atrag în permanență un număr din ce în ce mai mare de utilizatori. De exemplu, este imperios necesar, în cazul de față, să evidențiem numărul impresionant de utilizatori pe care rețeaua de socializare Facebook îl are. Astfel, la începutul anului 2015, această rețea de socializare număra peste 1,39 de bilioane de persoane care își accesau profilul lunar¹.

Pentru a determina, cu aproximație, importanța celor 1,39 de bilioane de utilizatori activi ai rețelei de socializare Facebook, este necesar să reflectăm asupra numărului de locuitori a celei mai populate țări din lume, China. În prezent, Republica Populară Chineză numără aproximativ 1,36 de bilioane de locuitori, cifră care reprezintă 20% din întreaga populație globală². Pornind de la aceste statistici, în urma unei scurte analize, se poate deduce faptul că un procent de aproximativ 20,59% din populația globului deține un cont pe această rețea de socializare, cont pe care în accesează regulat.

În continuare, voi delimita conceptul *social media* pentru a evidenția definiția cu care operăm și pe care o acceptăm. Această etapă este necesară și utilă în același timp, întrucât, ulterior, vom putea evidența facil mijloacele social media pe care organizațiile teroriste le folosesc și prin intermediul cărora urmăresc să își promoveze și să își îndeplinească scopurile.

*Regimentul 30 Gardă „Mihai Viteazul”

București

e-mail: pislariu.daniel@myunap.net

Astfel, termenul *social media* face referire la rețelele virtuale bazate pe serviciile de Internet și de telefonie mobilă care permit persoanelor să-și creeze profiluri, să participe în/la schimburile de informație sau să se alăture unor comunități din mediul online³. *Social media* mai pot fi definite ca fiind acele site-uri de rețea bazate pe serviciile web care permit indivizilor să-și construiască un profil public sau semipublic în cadrul unui sistem virtual delimitat, să formeze o listă de utilizatori cu care doresc să împartă anumite informații, să vizualizeze și să parcurgă aceste liste de conexiuni virtuale create chiar și de alți utilizatori⁴.

În urma expunerii acestor definiții, putem observa faptul că *social media* fac referire la acele rețele din mediul online în care persoanele, aici identificate ca utilizatori, au posibilitatea de a interacționa între ele și de a transfera diverse informații în urma creării unui profil public. Prin urmare, vom defini *social media* ca fiind acele platforme online⁵ care funcționează prin intermediul serviciilor de Internet și de telefonie mobilă și care permit utilizatorilor să își creeze un profil public, prin intermediul căruia pot să interacționeze între ei și pot să transfere diferite informații.

În urma delimitării definiției *social media*, putem observa faptul că elementul pe baza căruia acestea funcționează constă în serviciile web. Altfel spus, Internetul reprezintă motorul pe baza căruia platformele virtuale funcționează. Pentru a reliefa impactul rețelelor de socializare, consider a fi necesar să aduc în prim-plan numărul de persoane care au acces la serviciile de Internet sau de telefonie mobilă.

Astfel, în România, un procentaj de aproximativ 70% dintre persoane utilizează aceste servicii aproape zilnic⁶, în timp ce 85% dintre persoanele din Marea Britanie folosesc Internetul, la fel, aproape zilnic⁷. La nivel mondial, un procentaj de aproximativ 45% dintre persoane au acces și utilizează internetul, Europa reprezentând continentul cu cel mai ridicat procentaj, de 85%⁸. Ce trebuie menționat în acest caz este faptul că, la nivel mondial, acest procentaj este în permanentă creștere. De exemplu, în anul 2014, un număr de 2,9 miliarde de persoane foloseau Internetul, urmând ca în 2015 numărul acestora să ajungă la 3,2, acest lucru reprezentând o creștere de aproximativ 2%.⁹

Internetul a adus schimbări semnificative în societate revoluționând modul de interacțiune

dintre indivizi, simplificând felul în care aceștia pot comunica între ei fără ca acest proces să mai poată fi influențat de barierele *spațiu și timp*.

Rețelele de socializare online au apărut ca mijloace importante de comunicare pentru persoane, în vederea împărtășirii și a schimbului de informații ce vizează diferite evenimente sociale, personalități sau idei. Odată cu dezvoltarea tehnologiilor și a Internetului, rețelele de socializare au resimțit un număr din ce în ce mai mare de utilizatori, care preferă să-și petreacă o perioadă de timp, din ce în ce mai lungă, pe aceste platforme virtuale¹⁰.

Procentul tot mai ridicat al persoanelor care apelează la Internet în vederea accesării unor astfel de comunități virtuale au condus la dezvoltarea social media existente, dar și la apariția altora. Activitatea, din ce în ce mai crescută, în mediul virtual a fost sesizată de grupările teroriste contemporane, care au văzut în domeniul online o nouă modalitate prin intermediul căreia își pot îndeplini scopurile și obiectivele vizate.

Promovarea terorismului în spațiul virtual

Internetul reprezintă o unealtă puternică prin intermediul căreia pot fi împărtășite și consolidate anumite idei sau atitudini¹¹. Prin utilizarea social media, utilizatorii din toate colțurile lumii au posibilitatea de a comunica, de a face schimb de informații sau de idei. Cu toate acestea, expansiunea mediului virtual concomitent cu creșterea gradului de activitate în social media au condus la apariția unor potențiale riscuri la adresa securității.

În mediul virtual sunt prezente acele „colțuri întunecate” în care se găsesc anumite pagini web care reușesc să penetreze barierele de securitate și prin intermediul cărora, organizațiile teroriste reușesc să atragă curiozitatea și să sporească vulnerabilitatea celor care le accesează.

Organizațiile teroriste utilizează Internetul și rețelele de socializare, de obicei, pentru a facilita spionajul, pentru a radicaliza și a recruta noi adepți, pentru a ataca anumite rețele de calculatoare, pentru a transmite anumite informații referitoare la „cum se creează” anumite dispozitive explozive improvizate sau pentru a furniza anumite informații referitoare la formarea și pregătirea viitorilor adepți în mediul online¹². Începând cu atacurile din 11 septembrie 2001, rețelele de socializare au fost asaltate în permanență de informații postate de diverse grupări teroriste care urmăreau, de cele mai

multe ori, să ducă la bun sfârșit scopurile pe care le-am menționat anterior.

Pentru a-și îndeplini principalele obiective, teroriștii au început să folosească și să exploateze cu succes social media. De cele mai multe, ori platforme, cum ar fi Facebook, You Tube sau Twitter sunt cele pe care organizațiile teroriste le preferă, iar acest lucru se datorează, în cea mai mare parte, numărului, constant în creștere, de utilizatori ai rețelelor de socializare. Această înclinare a grupărilor teroriste spre social media a fost făcută public de către liderul grupării teroriste Al-Qaeda, Ayman al-Zawahiri¹³, care afirmă faptul că „suntem pe un teren de luptă, iar mai bine de jumătate din această bătălie este purtată prin intermediul media. Ne aflăm într-un război mediatic cu scopul de a cuceri inimile și mințile comunității noastre”¹⁴.

Pornind de la afirmațiile liderului organizației teroriste Al-Qaeda, se constată faptul că evoluția rețelelor de socializare a condus la o nouă perioadă de manifestare a terorismului în care organizațiile acestui flagel internațional utilizează platformele virtuale de comunicare de cele mai multe ori pentru a recruta noi adepți sau pentru propagandă.¹⁵

Am afirmat la începutul acestui articol faptul că social media au apărut pentru a facilita comunicarea și informarea persoanelor, indiferent de locația acestora pe glob. Schimbul de opinii sau idei, ori dezbateră în domeniul virtual a unor chestiuni referitoare la unele evenimente sociale poate reprezenta un plus adus societății prin intermediul social media. Cu toate acestea, rețelele sociale online pot reprezenta o unealtă propice terorismului contemporan.

Pentru început trebuie să subliniem faptul că prin intermediul social media organizațiile teroriste pot avea acces și pot crea o legătură virtuală rapidă, fără a utiliza prea multe resurse logistice sau financiare, cu toți utilizatori care au un cont pe rețeaua de socializare aleasă ca mijloc de comunicare. Odată aleasă, pe rețeaua de socializare sunt distribuite anumite informații sau ideologii care, în final, ar putea duce la radicalizarea unora dintre utilizatori.¹⁶

Din punctul de vedere al modului de acțiune al organizațiilor teroriste, unul dintre efectele expansiunii și dezvoltării rețelelor de socializare constă în schimbarea modului de comunicare online din cel unidirecțional în cel bidirecțional. Acest lucru se concretizează prin prezența capacităților

interactive ce sunt asigurate prin camerele de chat, prin paginile sociale web sau chiar prin diverse pagini dedicate împărtășirii unor filmulețe video care prezintă efectele create de un atentat terorist¹⁷.

În completarea celor enunțate anterior, pe platformele virtuale administrate de organizațiile teroriste se mai pot găsi informații care prezintă, detaliat și etapizat, felul în care se poate construi un dispozitiv exploziv improvizat (IED) doar din materiale care sunt ușor de procurat de către majoritatea persoanelor. Alte pagini de socializare web prezintă materiale, sub forma unor manuale sau îndrumare online, care pot direcționa către construirea unei bombe cu otrăvă și către modul în care un atentat teroriste poate fi executat cu succes. Unele dintre aceste manuale care circulă în mediul virtual sunt *Ghidul otrăvitor al Mujahedinilor* și *Cartea de bucate a anarhistului*^{18, 19}.

Prin crearea unui profil virtual în social media în vederea îndeplinirii anumitor scopuri sau obiective, grupările teroriste au posibilitatea să comunice, să schimbe și să împărtășească anumite informații cu ușurință, fiind dificil ca autorul sau autorii să poată fi identificați. Teroriștii, prin intermediul social media, au posibilitatea să organizeze atentate, să recruteze noi membri și incluziv au posibilitatea de a câștiga simpatia publicului²⁰.

Pentru a evidența modul în care organizațiile teroriste utilizează social media cu scopul de a-și promova ideologiile și de a-și îndeplini scopurile, voi face o paralelă între felul în care este utilizată rețeaua de socializare Twitter, pe de o parte, de către utilizatorii obișnuiți, iar pe cealaltă parte de către membrii grupărilor teroriste.

Pentru început, trebuie să expunem faptul că persoanele, în general, utilizează Twitter-ul sau orice altă rețea de socializare, pentru scopuri diferite. Sunt prezente unele studii²¹ care au demonstrat faptul că utilizatorii folosesc această rețea de socializare de cele mai multe ori pentru chat și pentru a purta conversații cu alți utilizatori, pentru a face schimb sau pentru a împărtăși diverse informații, precum și pentru a afla ultimele știri ce vizează domenii de interes specifice fiecărui utilizator.

Scopurile privind utilizarea acestei rețele de socializare se modifică radical în momentul în care utilizatorul obișnuit este înlocuit de către un insurgent. De cele mai multe ori, organizațiile teroriste folosesc această platformă virtuală pentru simplul fapt că permite accesul online într-un mod

facil, pentru că prezintă un control redus din partea organizațiilor guvernamentale, pentru că asigură existența unei audiențe ridicate și a unui lux de informații rapid, pentru că necesită resurse reduse în vederea asigurării accesului și, nu în ultimul rând, pentru că prin crearea unui profil fals, dezvăluirea identității reprezintă o adevărată provocare pentru structurile de securitate ale statelor.

Grupările de insurgenți folosesc Twitter-ul, deseori, pentru a avea acces în mediul virtual care conduce la obținerea, transferarea și schimbarea diferitelor informații. Teroriștii utilizează astfel de rețele de socializare mult mai mult decât obișnuiau să o facă acum un deceniu. În procesul de comunicare, pe platformele de socializare online, grupările teroriste au devenit mult mai experimentate ajungând să utilizeze softuri²² care modifică, criptează și secretizează adevărata identitate a utilizatorului insurgent, precum și a mesajelor primite și transmise pe rețeaua virtuală de către acesta.

O altă modalitate pentru care teroriștii folosesc astfel de rețele de socializare constă în recrutarea și în pregătirea viitorilor insurgenți. În urma unor rapoarte s-a demonstrat²³ faptul că paginile de socializare reprezintă instrumente importante pentru promovarea organizațiilor teroriste. Prin intermediul acestora, teroriștii răspândesc anumite mesaje cu scopul de a recruta noi susținători. Astfel, se poate afirma faptul că în prezent, prin intermediul rețelelor de socializare, organizațiile teroriste pot recruta și pregăti cu succes, sub anonim, noi adepți. Pentru aceasta, teroriștii ajung să apeleze la o tactică care constă în inserarea acțiunilor lor în videoclipuri muzicale sau în desene animate pentru a atrage minorii către acest flagel.

Planificarea unor potențiale atacuri poate fi efectuată de către teroriști prin intermediul social media. Datorită procesului rapid prin care mesajele sunt transmise și primite, dar și a faptului că identitatea atacatorului este menținută sub anonim printr-un profil fals sau anumite softuri speciale de criptare, organizațiile teroriste pot planifica, cu ușurință, un potențial atentat. Aici, se poate face referire la atentatul de la maratonul din Boston din anul 2013. În acest caz, prin intermediul social media, autorii atentatului au intrat în posesia revistei *Inspire*, o publicație a organizației Al-Qaeda, cu ajutorul acesteia au reușit să-și creeze singuri dispozitivele improvizate explozive. Unele

informații și analize ulterioare au demonstrat faptul că publicația online *Inspire* a fost distribuită pe diferite rețele de socializare și faptul că aceasta conține anumite articole care îndrumau un potențial insurgent să creeze o bombă pe care acesta ar fi putut să o asambleze chiar în bucătăria familiei sale²⁴.

Următoarea modalitate pentru care grupările de insurgenți folosesc social media constă în asigurarea propagandei. Social media joacă un rol important în distribuirea propagandei. Prin intermediul acesteia, se urmărește ca ideologia teroriștilor să ajungă la un număr cât mai mare de persoane, cărora le sunt clarificate și exemplificate acțiunile întreprinse de către teroriști. Pentru ca acest proces să producă un efect cât mai amplu, sunt folosite mesaje, demonstrații, reviste virtuale, fișiere audio sau video, sau diferite imagini care reproduc actele violente ale terorismului contemporan.

Pe lângă acestea, organizațiile teroriste apelează la social media pentru a produce atacuri virtuale și pentru că prin intermediul acestora grupările teroriste se pot autofinanța.²⁵

În cazul obținerii de resurse financiare, se poate aminti actul terorist postat de gruparea teroristă ISIS prin intermediul rețelei de socializare Twitter, în care teroristul Jihadi John a fost prezentat când amenința că va ucide doi ostatici japonezi dacă guvernul japonez nu va plăti răscumpărarea în valoare de 200 de milioane de dolari în termen de 72 de ore²⁶.

Este important de menționat faptul că organizațiile teroriste utilizează diferite tehnici și modalități de abordare pentru a-și promova ideologiile și pentru a-și atinge scopurile prin intermediul social media. Majoritatea modalităților de promovare a acestui fenomen internațional se prezintă sub forma unor mesaje, a unor informații, a unor imagini, videoclipuri sau a unor ghiduri care conduc către radicalizarea celor care accesează profilurile sau paginile web ale organizațiilor teroriste. Toate aceste elemente combinate conduc către o propagandă realizată în mediul virtual care poate duce la atragerea de fonduri pentru finanțarea organizațiilor teroriste sau poate atrage adepți noi în vederea săvârșirii atentatelor teroriste.

Promovarea terorismului contemporan prin intermediul social media reprezintă o problemă delicată. Acest proces virtual are consecințe grave în mediul real. Departamentul de Securitate Internă al SUA și-a extins prezența și activitatea în mediul

virtual. Acest efort considerabil are drept scop protejarea statului concomitent cu diminuarea creșterii acțiunilor teroriste în social media.

La conferința anuală din acest an, secretarul Departamentului de Securitate Internă al SUA a afirmat faptul că este impetuos necesar ca structurile Departamentului să extindă utilizarea social media în concordanță cu legea. Secretarul Departamentului de Securitate Internă a mai declarat oficial faptul că este important și necesar ca activitatea întreprinsă de către diverși imigranți pe rețelele de socializare online trebuie să fie în permanent monitorizată. Acesta a mai afirmat faptul că, în prezent, ne poziționăm într-o lume în care amenințările teroriste nu mai sunt directe. În perioada pe care o traversăm avem de a ne confrunța cu teroriști care nu s-au întâlnit nici măcar o singură dată cu un membru al organizației din care acesta face parte. Acești „teroriști” locuiesc printre noi și se autoradicalizează, fiind inspirați de anumite materiale care pot fi găsite cu ușurință pe paginile rețelelor de socializare²⁷.

Utilizarea social media pentru scopurile și pentru promovarea terorismului contemporan reprezintă o amenințare la adresa securității naționale a statelor. Tot mai multe companii americane, precum Twitter, Facebook, Google, Yahoo etc., dar și alte rețele de socializare facilitează indirect promovarea terorismului. Această temă a fost abordată la întâlnirea dintre prim-ministrul Marii Britanii și președintele Statelor Unite ale Americii din 2015. Atunci președintele SUA a afirmat faptul că social media reprezintă modalitatea principală prin intermediul căreia organizațiile teroriste comunică.

În completarea acestora, directorul Centrului guvernamental de Comunicații al Marii Britanii a menționat faptul că, de mai bine de un deceniu, companiile americane social media au ajutat, indirect, grupări teroriste precum Al-Qaeda, iar acum fac același lucru cu ISIS. Prin intermediul social media, aceste grupări teroriste se autofinanțează, pot recruta și îndoctrina noi adepți și pot chiar antrena viitorii teroriști. Acesta a mai menționat faptul că prezentul ne poziționează într-o zonă în care ne confruntăm cu din ce în ce mai mulți tineri occidentali, arestați pentru planificarea unor acte teroriste sau pentru că atentează să călătorească în Orientul Mijlociu pentru a se alătura unei organizații teroriste.²⁸

Pe lângă modalitățile folosite în promovarea terorismului contemporan și în îndeplinirea scopurilor urmărite, organizațiile teroriste sunt ajutate și de către utilizatorii rețelelor de socializare. Poate că acest aspect pare la prima vedere deranjant, însă datorită expansiunii impresionante al social media, tot mai mulți utilizatori petrec din ce în ce mai mult timp pe aceste platforme virtuale. Perioada de timp dedicată rețelelor de socializare a crescut considerabil în ultima perioadă. Astfel, în anul 2011, în SUA, timpul petrecut anual pe aceste rețele de socializare ajungea la 88 de miliarde de minute, urmând ca în anul următor, în 2012, numărul minutelor să ajungă la 121 de miliarde. În anul 2013, compania eMarketer a făcut un studiu conform căruia un cetățean american ajungea să petreacă aproximativ 23 de ore pe săptămână în social media²⁹. Pornind de la aceste statistici, se poate deduce faptul că riscul ca o persoană să fie radicalizată va crește în raport cu timpul petrecut de aceasta pe rețelele de socializare. Astfel, șansele ca utilizatorul să primească unele informații legate de acțiunile unei grupări teroriste cresc semnificativ.

Chiar dacă prezența amenințărilor și a riscurilor în mediul virtual este o realitate sumbră, structurile de securitate guvernamentale pot diminua și pot stopa activitățile, obiectivele și scopurile vizate de organizațiile teroriste, prin patru categorii principale de luptă, împotriva acestui flagel internațional. Aceste patru opțiuni pot fi divizate în monitorizarea online a activităților și colectarea informațiilor care sprijină lupta împotriva terorismului, în blocarea și oprirea virtuală a activităților în care grupările teroriste s-au angajat, în abordarea unei inițiative substanțiale prin intermediul căreia se urmărește eliminarea activităților de orice natură care duc la îndeplinirea scopurilor teroriștilor și, nu în ultimul rând, în distrugerea rețelelor virtuale teroriste prin intermediul rețelelor de calculatoare de atac (*Computer Network Attack – CNA*)³⁰.

Concluzii

Apropierea grupărilor teroriste de social media reprezintă, în prezent, o certitudine. Datorită expansiunii continue și accentuate a spațiului virtual, a numărului de utilizatori aflat în permanentă creștere, dar și a timpului petrecut, din ce în ce mai mult, de aceștia pe rețelele de socializare, social media sunt privite de organizațiile teroriste ca unele prin intermediul căreia își pot promova,

cu succes și ușurință, scopurile și obiectivele propuse. Diminuarea, stoparea și eliminarea acestui asalt jihadist, pe care social media îl au de înfruntat, reprezintă pentru structurile de securitate guvernamentale o adevărată provocare pe care o vor avea de înfruntat, într-un domeniu în care barierele legate de spațiu și timp au fost eliminate.

În aceste momente, acțiunile întreprinse de către teroriști în mediul virtual pot avea repercusiuni grave în mediul real. Structurile de securitate sunt obligate să-și adapteze strategiile de combatere a terorismului la noile arene virtuale prin aplicarea noului tip de război virtual. Monitorizarea permanentă a paginilor web suspicioase și social media reprezintă, în prezent, o prioritate pentru asigurarea securității și siguranței statelor. Războiul virtual dintre organizațiile teroriste și statele care luptă în combaterea acestui flagel internațional se anunță a fi unul vital, dinamic și feroce.

NOTE:

- 1 http://www.huffingtonpost.com/2015/01/28/facebook-biggest-country_n_6565428.html, accesat la 02.05.2016.
- 2 <http://www.theatlantic.com/china/archive/2013/08/a-surprising-map-of-the-world-shows-just-how-big-chinas-population-is/278691/>, accesat la 02.05.2016.
- 3 Michael Dewning, *Social Media: An Introduction*, Library of Parliament, Ottawa, 2012, p. 1.
- 4 Nicole B. Ellison, *Social Networks Sites: Definition, History and Scholarship*, University of California – Department of Telecommunication, Information Studies and Media, Berkeley, p. 2.
- 5 <https://www.techopedia.com/definition/4956/social-net-working-site-sns>, accesat la 02.05.2016.
- 6 <http://www.gandul.info/it-c/peste-10-milioane-de-romani-au-acces-la-internet-care-este-profilul-utilizatorului-din-mediul-rural-13936734>, accesat la 02.05.2016.
- 7 Ines Von Behr, Charlie Edwards, *Radicalisation in the digital era – The use of the internet in 15 cases of terrorism and extremism*, Editura RAND Europe, Cambridge, 2013, p. 6.
- 8 *Ibidem*, p. 14.
- 9 <http://www.go4it.ro/internet/numarul-utilizatorilor-de-internet-din-lume-a-ajuns-la-32-miliarde.-cele-patru-mari-bariere-care-ingradesc-accesul-la-acest-serviciu-15085559/>, accesat la 02.05.2016.
- 10 Frederick Romanus Ishengoma, *Online Social Networks and Terrorism 2.0 in Developing Countries*, College of Informatics and Virtual Education – The University of Dodoma, Tanzania, 2013, p. 1.
- 11 Frank J. Cilluffo, *Countering Use of the Internet for Terrorist Purposes*, Homeland Security Policy Institute – The George Washington University, Washington, 2013, p. 2.
- 12 *Ibidem*.
- 13 <http://www.biography.com/people/ayman-al-zawahiri-241182>, accesat la 02.05.2016.

14 George Michael, *The new Media and the Rise of Exhortatory Terrorism*, Westfield State University, Massachusetts, 2013, p. 11.

15 Frederick Romanus Ishengoma, *op.cit.*, p. 1.

16 *Ibidem*, pp. 1-2.

17 *Ibidem*, p. 2.

18 Tradus din: *The Mujahideen Poisons Handbook și The Anarchist's Cookbook*.

19 Frederick Romanus Ishengoma, *op. cit.*, p. 3.

20 *Ibidem*.

21 M. Naaman, J. Boase, *Is it Really about Me? Message Content in Social Awareness Streams*, Conference on Computer Supported Cooperative Work, New York, 2010, pp. 189-192.

22 Exemple de softuri utilizate de grupările teroriste: *Mujahideen Secrets 1 și Mujahideen Secrets 2*.

23 Homeland Security Institute, *The Internet as a Terrorist Tool for Recruitment and Radicalization of Youth*, US Department of Homeland Security, Science and Technology Directorate, 2009.

24 Frank J. Cilluffo, *op.cit.*, p. 3.

25 Frederick Romanus Ishengoma, *op.cit.*, pp. 3-5.

26 <http://www.forbes.com/sites/realspin/2015/01/30/terrorist-use-of-u-s-social-media-is-a-national-security-threat/#699488b712d0>, accesat la 03.05.2016.

27 <https://www.washingtonpost.com/news/federal-eye/wp/2016/02/11/homeland-security-to-amp-up-social-media-screening-to-stop-terrorism-johnson-says/>, accesat la 03.05.2016.

28 <http://www.forbes.com/sites/realspin/2015/01/30/terrorist-use-of-u-s-social-media-is-a-national-security-threat/#699488b712d0>, accesat la 03.05.2016.

29 Gabriel Weimann, *New Terrorism and New Media*, Commons Lab of the Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington DC, 2014, p. 4.

30 Frank J. Cilluffo, *op.cit.*, p. 5.

BIBLIOGRAFIE

Cilluffo J. Frank, *Countering Use of the Internet for Terrorist Purposes*, Homeland Security Policy Institute – The George Washington University, Washington, 2013.

Dewning Michael, *Social Media: An Introduction*, Library of Parliament, Ottawa, 2012.

Ellison B. Nicole, *Social Networks Sites: Definition, History and Scholarship*, University of California – Department of Telecommunication, Information Studies and Media, Berkeley.

Ishengoma Frederick Romanus, *Online Social Networks and Terrorism 2.0 in Developing Countries*, College of Informatics and Virtual Education – The University of Dodoma, Tanzania, 2013.

Michael George, *The new Media and the Rise of Exhortatory Terrorism*, Westfield State University, Massachusetts, 2013.

Naaman M., J. Boase, *Is it Really about Me?: Message Content in Social Awareness Streams*, Conference on Computer Supported Cooperative Work, New York, 2010.

Von Behr Ines, Edwards Charlie, *Radicalisation in the digital era – The use of the internet in 15 cases of terrorism and extremism*, Editura RAND Europe, Cambridge, 2013.

Weimann Gabriel, *New Terrorism and New Media*, Commons Lab of the Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington DC, 2014.

Homeland Security Institute, *The Internet as a Terrorist Tool for Recruitment and Radicalization of Youth*, US Department of Homeland Security, Science and Technology Directorate, 2009.

http://www.huffingtonpost.com/2015/01/28/facebook-biggest-country_n_6565428.html

<http://www.theatlantic.com/china/archive/2013/08/a-surprising-map-of-the-world-shows-just-how-big-chinas-population-is/278691/>

<https://www.techopedia.com/definition/4956/social-networking-site-sns>

<http://www.gandul.info/it-c/peste-10-milioane-de-romani-au-acces-la-internet-care-este-profilul-utilizatorului-din-mediul-rural-13936734>

<http://www.go4it.ro/internet/numarul-utilizatorilor-de-internet-din-lume-a-ajuns-la-32-miliarde.-cele-patru-mari-bariere-care-ingradesc-accesul-la-acest-serviciu-15085559/>

<http://www.biography.com/people/ayman-al-zawahiri-241182>

<http://www.forbes.com/sites/realspin/2015/01/30/terrorist-use-of-u-s-social-media-is-a-national-security-threat/#699488b712d0>

<https://www.washingtonpost.com/news/federal-eye/wp/2016/02/11/homeland-security-to-amp-up-social-media-screening-to-stop-terrorism-johnson-says/>